

BIBLIOTEKSKATALOG

[DYRK!]

dit bibliotek

[Biblioteke vb **at biblioteke**
/at gøre bibliotek, afledt af sb Bibliotek (et).
Betegner den handling, hvor man skaber Rum, Redskab
og Relation, som sikrer transmission af viden og
værdier og afstedkommer læring]

Verbum skabt i [DYRK!]

[DYRK! dit bibliotek]

KATALOG:

Et Ungdomsprojekt på Risskov Bibliotek,
Aarhus Kommunes Biblioteker
Februar 2013 – august 2014
Oplag 200 stk.

PROJEKTET ER STØTTET AF:

Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker, Kulturstyrelsen
- Indsatsområdet: Biblioteksbetjening af unge
Forsøgs- og Udviklingspuljen i Borgerservice og Biblioteker i Aarhus Kommune
Lokalbibliotekernes udviklingspulje

PROJEKTEJER:

Inge Daugaard, Områdeleder i Lokalbibliotekerne i Nord

STYREGRUPPE:

Gitte Bjerre, Kommunikationschef i KRAFT
Anne Thorø Nielsen, Direktør for Studenterhus Aarhus

IDEUDVIKLER OG ARTIKLER:

Annette Harlis Thorgård
Helene Bruhn Schwartzman

REDIGERING:

Annette Harlis Thorgård
Helene Bruhn Schwartzman
Tina Bredgaard

DESIGN:

Tina Bredgaard, Arkitekt

FOTOGRAF:

Andreas Bang Kirkegaard

KONTAKT:

Projektleder: Annette Harlis Thorgård | aht@aarhus.dk
Udviklingskonsulent: Helene Bruhn Schwartzman | hsc@aarhus.dk

www.facebook.com/dyrk.ditbibliotek

www.aakb.dk/DYRK

[#dyrkditbibliotek](https://twitter.com/dyrkditbibliotek)

Byggeworkshop marts 14

Krydderurter
Adopt a box april 14

Jensen, Nielsen
Olsen & Andersens bed

Krydderurter
Adopt a box april 14

Tues bed

7 A's bed 13
Borgernes bi-bed 14

pallesofa april 13
Produktionshøjskolen

[Tak!]

Til alle jer, der har været med til at skabe bæredygtig biblioteksudvikling og troede på det helt fra starten:

Egå Produktionshøjskole

Ung I Aarhus, Grenåvej Øst

Studenterhus Aarhus

Grøn Guide Aarhus

Risskov Skole

KRAFT

ART EPI

Ringkøbing-Skjern Kommunes
fritids- og kulturforvaltning

Kulturstyrelsen

Alle jer, der lykkeligvis kom til undervejs:

[DYRKERNE!]

[STRIKKEKAMMERATERNE!]

Institut for X

BiStad Aarhus

Sustain Festival

Klub Skæring

Solenne Billard-Nichele

Casper Hvenegaard, IVA

Alle jer, der gav:

Danstone

René Mathiasen

Kvickly

Grønthandleren Ellebjerg
Torv

Gartnergaarden

Camilla Plum Fuglebjerggaard

Fru Kjeldsens Kaffe

Signmanager

Jer, der ønskede et ungdomsprojekt på
Risskov Bibliotek:

Britta Bitsch,
Chef for Lokalbibliotekerne
i Aarhus

Inge Daugaard,
Områdeleder i Lokalbibliote-
kerne i Nord

Og alle jer, der holdt ud, holdt med og
bliver ved at spørge:

De nysgerrige beboere i Ris-
skov

Kollegerne på Risskov Bibli-
otek

Studenterhus AARHUS

KRAFT

Ringkøbing-Skjern Kommune

[Intro]

DYRK?

Vi sidder og kigger ud af vinduet. Det er september 2012. Der er vissent i haven udenfor. Vi er gået i stå. Vi skulle arbejde med ideer til et projekt for unge.

Biblioteket ligger så fint med en kæmpe nydelig have udenom, i et privilligeret kvarter i det Nordlige Aarhus. Flest udlån af alle lokalbiblioteker, velbesøgte arrangementer, åbent bibliotek fra 07-22, Borgerservice. Der kommer rigtig mange kulturstærke 45+ kvinder – og deres børn, også de store, som henter litteratur til deres gymnasieopgaver - men hænge ud - gør de unge ikke og i endnu mindre grad de unge, der bor i blokkene lidt herfra og sommetider drøner forbi på deres knallerter.

Vi stirrer ud på den grå have. Snakker lidt om Thomas Ziehe, som siger, at unge motiveres af dagsordner, som er "Larger than life" – altså, hvor man kan gøre en forskel. Og her er der måske en åbning?

"Har du set Rivercottage?"

"Ja, men det er jo for damer som os!"

"Men der er nogen, som deler jord og lærer af hinanden, for at gro gulerødder og

gøre noget konkret for kloden og klima-et....."

Vi stirrer ud på den grå have, som pludselig for vores indre blik fyldes med plantekasser, unge der snakker med jord og vand, skruer og hamrer. De spørger hinanden til råds indbyrdes, de spørger ældre medborgere, som går forbi.

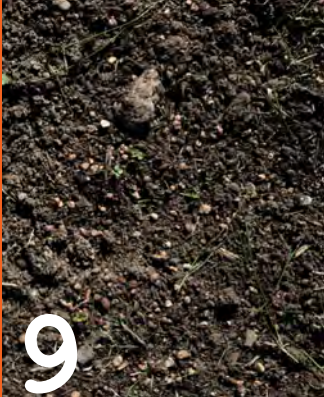
Vi tænker Berlin, Prags boulevard, community gardening, urban gardening, hipster, klima, bæredygtighed, experiential learning, udvidelse af læringsbegrebet, bibliotek uden vægge og bøger – Vi gik oprigtigt talt lidt amok.

Vi lavede en skitse og drog på rundtur, for at spørge lokale unge, hvad de synes om ideen – det blev til [DYRK!ditbibliotek].

Uden for vinduet er der lige nu plantekasser, som bugner af grønt og to unge som går og bygger en humlehave....

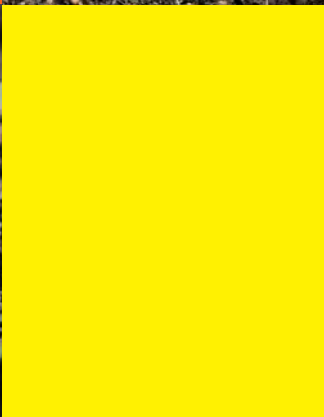
[Indhold]

6	[Tak!]
9	[Intro]
10	[Indhold]
12	[Unge?]
	[DYRK! dit bibliotek]
13	[Bibliotek?]
	[Bæredygtighed?]
14	[Benspænd?]
16	HVAD HAR VI [dog] GJORT?
18	[at BIBLIOTEKE]
20	[4 hjørner..]
23	[..og en sandkasse]
24	[Have]
26	[Wall]
28	[Sandkasse]
30	[HVAD HAR VI LÆRT?]
32	[Gyldne frø]
34	[DET begynder NU!]

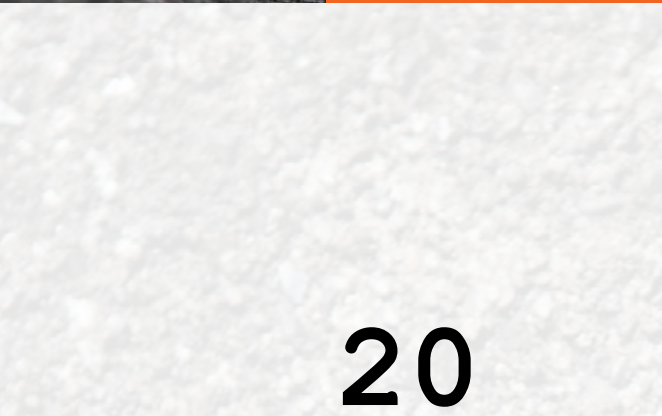

6

9

16

20

26

30

34

[Unge?]

De er derude - både de unge, der kæmper for at hænge på i skolen, dem der kører med klatten og så selvfølgelig alle dem, der ligger lige midt imellem. Men ellers er det vi ved bedst i biblioteket, at vi ikke ved så meget om dem.

Unge brugere og ikke-brugere skal helt tæt på, involveres og gives plads til, at de kan sætte deres tydelige præg og lære os, hvordan de vil lære og være i et fremtidigt bibliotek og ikke mindst i det hus, vi er ved at skabe som borgernes medborgercentret.

[DYRK! *Try this at home!* dit bibliotek]

Unge, UDE, Bier, facebook, nære relationer, jord, frø, kompost, løgsuppe, genbrugstræ, grøntaffald, bålsteder, kasserede bøger, kaffe, campingvogn, mod, musik, graffiti virkede for os til at få hul igennem til unge og til at gøre bæredygtigt bibliotek mærkbart og relevant.

– måske har dit bibliotek plads til bistader, måske har I lidt jord, som bare ligger der og ser nydeligt ud, I har stensikkert kasserede bøger. Gentænk materialerne, gentænk jeres rum. Brug det som et redskab til at nå unge, skabe relationer og som et redskab for læring!

[Bibliotek?]

Vi er kommet til at skabe en monokultur på bibliotekerne. Over årene har vi favoriseret bestemte segmenter og bestemte måder at lære på. Hvordan kan vi skabe plads til en mangfoldighed af måder at lære og være på, så bibliotekerne bliver inkluderende?

Hvad hvis biblioteker ikke kun var steder, men noget man gjorde – *at bibliotekerne*. Hvor biblioteksRUMMET fx. kunne være haven, biblioteksREDSKABET kompost og RELATIONER i biblioteket, noget der opstod, fordi man var sammen om at lære?

Vil vi så kunne skabe et mangfoldigt økosystem, hvor de unge også føler sig talt til og begynder at indgå i relationer til hinanden, gamle, børn og midaldrende?

At gå fra bibliotek til medborgercenter kræver bæredygtig udvikling og at vi over os i at gøre bibliotek.

[Bæredygtighed?]

Biblioteket er en genbrugscentral, der har eksisteret så længe, at vi har glemt at have øje for det. Vi genanvender og deler materialer i en tillidsfuld relation mellem borgere uanset deres socioøkonomiske baggrund. Biblioteket er bæredygtigt! Klimamæssigt, socialt og økonomisk.

"Det bæredygtige Liv – How to?" Er et fremtidigt dannelsesspørgsmål, som allerede er ultra relevant, måske særligt for unge. Men det er svært og komplekst; lige fra *"Husk at slukke for vandet"* til *"polerne smelter"*. Hvor starter man, hvis man er ung og hvor kan man øve sig på det bæredygtige liv helt konkret?

Biblioteket er en dannelsesinstitution og skal muliggøre dannelse. Brandet som bæredygtig institution er oplagt at udfolde og gøre til afsæt for at arbejde netop med dannelse helt konkret. Det ligger faktisk lige til højrebent. Biblioteket som møde-, øve-, gøre-, prøve-sted med læring om det bæredygtige liv som målet både klimamæssigt, socialt og økonomisk.

[Benspænd?]

Benspænd var et bevidst greb, som vi brugte til at udfordre os selv og vores praksis. En slags dogmer, som vi brugte til at fastholde os selv uden for afklarings forløsning.

Men der var også utrolig mange benspænd forbundet med koblingen Natur – Kultur, som vi ikke havde forudset, men som har gjort os klogere undervejs.

SELVVALGTE BENS PÆND

BÆREDYGTIGHED

Socialt – klimamæssigt – økonomisk
Alle materialer skal gentænkes, genbruges, kluses, sponsoreres, lånes. Alle aktiviteter skal indeholde elementer af social bæredygtighed f.eks læringsformidling mellem grupper af unge med forskellige ressourcer og sociale baggrunde.

LIMINALITET

At vælge at blive i det uafklarede, hvor alle kendte og trygge normer er til diskussion og bevidst bringes til diskussion ved hjælp af binære oppositioner.

BINÆRE OPPOSITIONER

Udenfor	><	Indenfor
Uorden	><	Orden
Cyklisk	><	Lineært
Larm	><	Stilhed
Passiv	><	Aktiv

LÆRINGSBEGREB

Ved at Gøre, Øve, Sanser – Sammen!
Man skal kunne lære ved at øve sig og ikke ved at læse.

METODEBENS PÆND

BEHOVSORIENTERING

Alt, vi gør, skal tage afsæt i de unges behov.

SAMSKABELSE

Alt, vi bygger, skaber eller former, skal gøres sammen med de unge, der skal bruge det, enten med projektholdet, partnere eller bare dem sammen.

BRUGERBESTEMMELSE

De unge er med til at træffe beslutninger og sætte fysisk præg - skabe synlige udtryk.

UFORUDSETE BENS PÆND

CYKLISK/ORGANISK VS. LINEÆRT

Årstiderne, mennesker og naturens gang clasher meget mere end forventet med vagtskemaer, arbejdsplaner, ferieplanlægning etc. i et lineært organiseret arbejde.

UFORUDSIGELIGHED

Egentlig skulle man lave timeregistreringer, men pludselig står der en biavler og vil gerne aflevere 20.000 bier, fordi solen skinner, eller 4 unge, som skal bruge grunder til deres graffiti væg.

DRIFT VS. PROJEKT

Det er rigtig svært at involvere ud over sit projekthold. Vi var godt klar over det, da vi startede, men det er kommet bag på os, hvor meget tid og energi, der skal til for at forankre et projekt i driften og sikre at andre føler ejerskab.

AFSTAND ER NOGET MÆRKE LIGT NOGET

Nærhed til projektpartnere er mest frugtbar. Det ser fedt ud i ansøgningen med nationale og regionale, men de kan jo ikke lige komme og lave suppe over

bål, når Bonderøven kommer på besøg. På den anden side kan man opleve, at de allernærmeste, kolleger, kan være sværest at involvere, fordi de trækker læsset med driften.

SKRIFTLIGHED

Det er svært, tidskrævende og måske urimeligt, at det kræver et enormt skriftligt overskud at køre projekt og formidle det? Det kan i værste fald afholde nogen fra at springe ud i at lave udviklingsarbejde. Måske kunne man overveje at give det talte ord en chance?

FORANKRING

Vi skulle have skrevet forankring i organisationen ind som et succeskriterie i projektansøgningen, så det arbejde var mere synligt.

HVAD HAR VI
[dog] GJORT?

[at BIBLIOTEKE]

Vi har forsøgt at tænke biblioteket *uden for* biblioteket, og Bibliotek som noget *man gør*, fremfor noget *man er*.

Vi har *biblioteket* i projektets 4 Hjørner, og i det vi har kaldt Sandkassen ved at sammensætte læringsmuligheder af disse tre komponenter:

RUM, REDSKAB og RELATION

Vi har brugt de tre begreber til at afdække, hvor vi skulle bruge flest ressourcer indledningsvis.

Men RUM, REDSKAB og RELATION skal ikke forstås som en input/output-modell! Det er aktive kvalitative greb, der kan bruges til at gentænke praksis, og måden vi arbejder med at skabe mulighed for læring og dannelse.

RELATIONER

Er ideen at skabe relationer i et lokalsamfund, så kan man gentænke sit Rum – ved at etablere et udekøkken med bålstativ, hente skraldegrønt hos grønthandlerne som Redskab, og invitere til fællesmadlavning. Effekten vil højst sandsynlig blive snak på kryds og tværs mellem deltagerne. Og dem, der

stegte tomater sammen, giver hinanden hånden til farvel.

REDSKAB

Er ideen at blive klogere på kompost, så er Relationen, i første omgang mellem eksperten og de der skal lære, afgørende. Rummet er af mindre betydning, selvom det selvfølgelig giver god mening at være udenfor, og Redskabet - komposten skal være til at røre ved og lugte til. Og inden længe vil mere læring, end det man kom for, opstå, fordi viden kan spredes og deles mellem sansende individer.

RUM

Er ideen at skabe nye rum, så giv mulighed for at udtrykke sig. Brug Relationer til at finde ud af, hvad behovene og interesserne er, og sæt dem sammen som kan berige hinanden – dem der kan rammen, og dem der kan indholdet.

[4 hjørner . .]

Projektets skelet udgøres af 4 hjørner og en sandkasse. Man kan også kalde det projektets grundmål på et bæredygtigt makerspace for unge. Sandkassen er i centrum som et udefineret rum med plads til unges egne initiativer.

HAVE

HVAD? Urban Gardening.

HVEM? Primært henvendt til studerende uden have.

HVORFOR? Mulighed for at øve sig i "Det bæredygtige liv". Dannelse – du kan ikke læse dig til!

HVORDAN? Læringsprocesser: bygge højbede i genbrugstræ, sammensæt fx "Ikke-boglige" og "boglige unge" til at bygge sammen.

Workshops: eksperter lærer fra sig, mulighed for hands on-læring.

Communitybuilding: der kan opstå et netværk af unge, som dyrker haver og udveksler erfaringer.

Medborgerskab: ældre medborgere møder de unge i haverne og lærer fra sig.

Bæredygtighedsparameter: Klima, socialt og økonomisk

WALL

HVAD? Stor sort væg, hvor der står:

Before I die I want to: _____

HVEM? Alle unge, som færdes omkring biblioteket eller i lokalsamfundet, men alle aldre kan skrive og læse.

HVORFOR? Skaber mulighed for, at de unge får en stemme i lokalsamfundet og på biblioteket – dannelse. Det er en fysisk gengivelse af de virtuelle vægge, som mange unge færdes og udtrykker sig på. Det er øjeblikks-litteratur, som skaber sammenhængskraft og generationsbrobygning.

HVORDAN? Man tager nogle ukuelige unge fra produktionshøjskolen og deres seje voksne, en masse plader, en masse skruer, tavlelak, en glad giver af stencils. Skruer det hele op og lader det ske...

Bæredygtighedsparameter: Socialt og økonomisk

BYTTEMARKED

HVAD? Loppemarked uden penge, men med tillid. Man afleverer, det man ikke skal bruge ved indgangen og tager af de andres ting efter samvittighed.

HVEM? Unge som igangsættere, men for ALLE!

HVORFOR? Fordi det tydeliggør biblioteket som en bæredygtig genbrugscentral, hvor vi deler med hinanden i tillid til, at alle agerer samvittighedsfuldt overfor fællesskabet. Fordi det skaber mulighed for refleksion over forbrug og udveksling af historier og møder på tværs af alder og sociale skel.

HVORDAN? Man finder en gruppe unge, som vil drive det. Hjælper dem med PR. Lægger hus til og husker kaffe, kage og musik.

Bæredygtighedsparameter: Klima, socialt og økonomisk

UDEBIBLIOTEK

HVAD? Bibliotek uden 4 vægge.

HVEM? UNGE (alle) som ikke færdes på bibliotekets matrikel.

HVORFOR? Fordi det bringer biblioteket ud til borgerne, og biblioteksmedarbejderne udenfor det trygge domæne. Derude tvinges man til at fokusere på det, man GØR, KAN, MÅ, VIL som dansesinstitution i fremtiden.

HVORDAN? Man tager en campingvogn, fylder den med kasserede bøger og rejser ud i verden til, der hvor brugere, borgere og mennesker ikke er "lånere".

Ex: PopUp bibliotek til bæredygtighedsfestival, hvor bøgerne blev lavet til forspiringspotter, og snakken kom til at handle om, hvorfor biblioteket er bæredygtigt, hvordan vi genanvender og deler materialer, og hvad det kan være fedt at låne af hinanden.

Bæredygtighedsparameter: Socialt, klimamæssigt, økonomisk

[.. og en sandkasse]

SANDKASSE

HVAD? Open space for unges ideer og projekter. Vi støtter med puljer, rammer, PR.

HVEM? Alle unge i målgruppen 14-24 (løs bagkant for studerende)

HVORFOR? For at skabe plads til, at de unge kan sætte fysisk præg på biblioteket. Udtrykke deres egne initiativer og behov, og opleve at få det til at ske.

HVORDAN? Puljer lavet i [DYRK!] med bæredygtighed som kriterie, nye samarbejder og partnerskaber.

Ex: Graffiti-park, strikkeklub, Humlehave, Øl-Brygge-workshop, Juleworkshop og Bar-skole.

Bæredygtighedsparameter: Socialt, klima, økonomisk

ALDER > 18

RUM

Haven omkring biblioteket, Facebook.

REDSKABER

8 m³ jord, genbrugstræ, boremaskiner, skruer, hamre, skovle, spader, river, vand-kander, kompost, frø, trillebør, bål, dej, affaldsgrønt, bistader, kasserede bøger til forspiringspotter, flyers.

RELATIONER

Partnere: Produktionshøjskolen, Risskov Skole, Studenterhus Aarhus, UNO

Samarbejder: Adopt a Box, Sustain, Klimabevægelsen, Den økologiske have, Frank Bonderøv Eriksen,

Sponsorer: Camilla Plum, Danstone, Kvikly

Men VIGTIGST!! Unge studerende som er blevet til brugerrådet [DYRKERNE!] og [STRIKKEKAMMERATERNE!], unge fra produktionshøjkolen som dyrker haver på biblioteket.

RUM

RELATION

REDSKAB

[Have]

Hvor finder vi lige 3 tons jord? Hvor mange pallerammer skal vi bruge? Hvordan får man unge til at forstå, at de må indtage vores have og gøre den til deres egen øve-bane for bæredygtighed? Hvorfor kommer der kun 8 til workshop, når der var 4500 visninger på Facebook?

Vi har lavet forspiringspotter af kasse-rede bøger, skaffet sponsorer, uddelt flyers, købt redskaber, fundet jord og snakket med vildt mange unge – men i sidste ende er man nødt til bare at invitere og så vente.... Vente på, at de selv organiserer sig, at det spreder sig, at de tager deres venner med og at de indtager rummet.

Vi gav dem rummet, indledte relationerne og gav redskaberne – Og så skete det... de kom. Ikke mange, men flere og flere. Det vokser og gror. De bygger og sår, de hjælper hinanden OG de lærer ved *at gøre* på Biblioteket!

De unge sætter fysisk præg på biblioteket. Alle ser og bemærker deres tilstedeværelse. De kommer i deres fritid, sammen eller alene, og de taler med især ældre medborgere om erfaringer med gulerødder og skyggeforhold.

De unge har bygget bede og bænke, som skaber nyt liv og relationer for alle medborgere.

De unge har holdt høstfest med skraldemad over bål. Borgere i alle aldre deltog. Der var ingen plan for maden, ingen plan for dagen. Alle hjalp hinanden, lærte af hinanden og spiste sammen.

[Wall]

RUM

RELATION

REDSKAB

Tavlelak er IKKE bæredygtigt. Men det er den relation, vi har opbygget med de fantastiske unge og deres voksne på Egå Produktionshøjskole. De kan bygge alt. Og male i hemmelighed, hvis de brænder nok for at sætte deres præg på biblioteket, og det gør de.

Og det er den daglige sociale sammenhængskraft tavlen genererer.

Vi troede, det ville være en slags gimmick. Vi anede ikke om alting bare ville regne væk, og der kun ville stå "Fuck" og "Diller".

Men vi synes tanken om en analog væg, som en pendant til virtuelle vægge var fed. Vi tænkte, at det skaber social bæredygtighed, hvis vi kender hinandens tanker på tværs af alder og sociale skel. Vi tænkte, at det ville være en slags midlertidig ungdomslitteratur.

Vi ser dem sjældent, men på skriften kan vi se, at de er unge.

Somme tider har de stået ovenpå hinanden for at nå de øverste felter. Nogle gange står der "Justin Bieber" over det hele, men så pludselig står der "vil jeg være modig" eller "vil jeg se mine bør-

nebørn". Så regner det hele væk og der bliver plads til andre som elsker "Messi". Den første dag tavlen hang der, kom en +60 dame løbende ind og sagde: "Der står en indvandrer og skriver på biblioteket!!" – Så vidste vi, at den tavle er vigtig.

De unge får lov at fylde på deres egne præmisser. De får lov at medskabe indgangen til biblioteket og forme vores billede af dem.

Be

ALDER < 16

RUM

Bibliotekets indkørsel, gavlvæg, mentalt rum.

REDSKABER

Krydsfinérplader, skruer, tavlelak, "Before I die"-stencils, kridt.

RELATIONER

Partnere: Egå Produktionshøjskole.

Sponsorer: Sign Manager.

Andre: Forbipasserende unge i alle aldre. Medborgere generelt som stopper op, forundres, forarges og får et indblik i unges øjeblikstanker, drømme og ønsker.

[Sand- kasse]

RUM

RELATION

REDSKAB

Hvordan laver man noget som er "ikke-noget", som ikke har form, men kun en overskrift og hvor hovedformålet er at få andre til at handle?

Sandkassen tænkte vi som det sted, hvor der skulle være plads til brugerenitierede og brugerdrevne projekter. Alt det som ikke lå i de 4 forudbestemte hjørner, men som udsprang af de unges behov og virkelyst. Vores opgave var at sikre tematiseringen af bæredygtighed og Bibliotek, sikre at de projekter, der blev sat i værk, indebar mulighed for læring og dannelse gennem Rum, Redskab og Relation.

Vi kunne opstille rammer, stille ressourcer til rådighed – men vi skulle vente på at unge (eller deres voksne) fandt motivationen til at gøre bibliotek sammen med os.

Det krævede rigtig meget relationsarbejde, rigtig mange møder med ledere og pædagoger fra klubtilbuddene, ture ud til unge med vores projekt-campingvogn på Universitetet, gymnasiet, sustainability Festival og Studenterhusets skurvognsby – by for unge uden bolig, hvor vi lavede lokalbibliotek i 3 uger.

Det kræver rigtig meget, at fortælle de unge (og andre), at de gerne må GØRE noget på biblioteket – at biblioteket også er deres! Det løsnede sig lige så stille, Brugerrådet startede, Klubberne begyndte at få ideer og pludselig.

Et godt eksempel er vores graffiti-drenge.

Det var nogle fantastiske sensommerdage, hvor de unge mødtes og byggede sammen, mens de hørte høj musik. Nogle unge fra Produktionshøjskolen valgte selv, at deltage i graffitimalingen efterfølgende, så de mødtes udenom os. Graffiti-drengene ønskede selv temaet bæredygtighed for deres kunst og skabte nogle fede værker, som nu danner et helt nyt rum på en lille plæne, ingen før bemærkede. Børn leger indeni graffitikurberne, postbude spiser madpakker på bænken omkring, og der kommer altid en flok unge og hænger efter skole. Selv kunstprocessen blev til en udstilling, de unge selv lavede inde i biblioteket. Det gav indsigt for en hel lokalbefolkning i hvilken kreativitet, der gemmer sig bag det, man tit irriteres over i gadebilledet. Nu mødes et andet graffitihold der hver mandag og får undervisning af en ung gymnasieelev – de øver sig sammen.

ALDER >18

RUM

Lille græsplæne foran biblioteket

REDSKABER

Krydsfinnerplader, træ, skruemaskine, skruer, grunder, graffiti, åndedrætsværn, HØJ MUSIK valgt af de unge.

RELATIONER

Unge fra Klub Skæring (Skæring Skole)
+ Unge fra Egå Produktionshøjskoles trælinjen

[HVAD HAR
VI LÆRT?]

[GYLDNE FRØ]

Skab rummet sammen med dem, der er mest på udebane på biblioteket

Unge

De yngste unge skal nås gennem deres voksne (især klubpædagoger)

De "gamle" unge er mere selvorganiserende

De unge har en kort hukommelse – brug sociale medier og sms

De vil gerne spørges åbent og lære os om deres liv

Unge liv er ikke indrettet efter kommunale arbejdstider – brug aftner og weekender

Bål giver nærhed

Måltider sammen giver relation

Musik skaber et fælles rum

Unge i alle aldre giver udtryk for stor omtanke og samvittighed i forhold til medborgere

Konkrete inviterende aktiviteter samler på tværs af alder og segmenter

Vi skal overraske og overskride vores egne grænser, så de kan se muligheder

**Fællesskab/
Medborgerskab**

Bæredygtighed som overskrift er fællesskabsstiftende, det er en dannelsesdagsorden, der angår os alle

	<p>Bæredygtighed gjort konkret er også fællesskabsstiftende; mad, haver, bytte fremfor købe osv.</p> <p>Bæredygtighed har potentiale som BRAND for bibliotekerne</p>	<p>Vi skal udvide læringsbegrebet for at rumme mangfoldighed og skabe økosystemer frem for monokulturer</p>	<p>At lære ved <i>at gøre</i> kan være en inkluderende aktivitet, frem for læsning, som kan være individualiseret eller ekskluderende</p>
	<p>Vi skal turde invitere ind i det ufærdige for at gøre plads til ægte brugerinvolvering</p> <p>Samskabelse stiller krav til vores involvering – på med Kansasdragten!</p>	<p>Biblioteket</p>	<p>Midlertidighed er forløsende for samskabelse og kreativitet + sparker til bibliotekets traditionelle stræben efter statiske løsninger</p>
	<p>Midlertidighed er inviterende og i en vis grad uforpligtende + sparker til NUL-fejls-kulturen</p>	<p>Bæredygtighed tvinger os til gentænke og genannvende, det vi har – drop de specialdesignede, forkromede løsninger og tag afsæt i det, der er i kældre og skabe – brug ressourcerne på timer!</p>	<p>Vi har brugt mange år på at lære folk at være stille/passive på biblioteket – vi kommer til at bruge mange år på at lære dem at være aktive!</p>
	<p>Vi skal generere eksemplariske aktiviteter – fx er det grænseoverskridende at få en bog i stykker på biblioteket og lave forspiringspotter af den</p>	<p>Rod, uorden og ufærdige elementer giver anledning til undren, refleksion og dialog med borgere om unge og bibliotekets fremtid</p>	<p>Endemålet er ikke "<i>et udlån</i>"! – Unge skal lære, opleve, hænge ud, føle sig velkomne, føle handlemuligheder, kunne være og lære på mange måder</p>

[DET begynder NU!]

Hun smager forsigtigt på selleristilken og skærer ansigt. Fra kontorvinduet kan vi se hende luge ukrudt, knaldrød i hovedet efter en løbetur som endte her på biblioteket, så hun kan vande sin selleri. Hun er studerende og bor i den anden ende af byen. Hun lærte os at bruge instagram.

Sku egentlig sige hej. Men vi er jo ved at skrive det her idékatalog.

I søndags byggede en flok unge en bar lige der, hvor lokalhistorisk arkiv plejer at mødes. De byggede den selv. På biblioteket. På en Søndag! De er lokale teenagere, som mangler et hænge-ud-sted og som gerne vil lave "drinks" til folk på biblioteket. De lærte os at give nøgler til andre. De kom nemlig altid lige forbi og sku liiiiige ha en nøgle og en kaffe og en snak og, og, og - og så må man smide alt og være der. Det er fedt, for det er jo det vi vil! At de kommer og gør noget og tør noget.

Koblingen mellem hverdag, vagter, drift og så projektet som "*fristet*", er så svær. Svært at slippe kontrollen, svært at involvere kolleger, svært at være udviklende og traditionel på samme tid.

Vi kunne aldrig have gjort det, hvis vi ikke var blevet lykkeligt "*forstyrret*" af alle de fantastiske relationer, der er skabt i [DYRK!], til unge og til voksne omkring unge.

Projektperioden er ved at være slut – alligevel sidder vi med en følelse af, at det er NU, det rigtig begynder!

Det er NU, vi skal sikre, at de Rum, vi har skabt sammen med unge og voksne omkring unge, lever videre, at vi bliver ved med at udforske nye Redskaber til læring. Det er NU, vi skal vise, at Relationerne er bæredygtige!

Vi skal løfte [DYRK!] ud af projektboblen og ind i driften, og vi skal blive ved med at lukke op for alle de dejlige unge og partnere, som vil bære med os i et medborgercenter, hvor vi [*biblioteker*] sammen.

[DYRK med!]

541-826

Svanemærket tryksag

